

Tutoria universitària i convergència europea

[el cas dels estudiants]

Facultat de Farmàcia

Àngel Forner

Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació

Universitat de Barcelona

juliol 2005

La configuració de l'Espai Europeu d'Educació Superior té com a objectiu la convergència dels sistemes de cada país membre de la Unió Europea cap a unes característiques comunes que permetin millorar la comparabilitat dels estudis i la dels títols entre els diferents països.

Aquest procés de convergència afecta sobretot:

- **L'estructura de les titulacions**
- **El sistema de crèdits**
- **El foment de la mobilitat entre els estats**
- **El potenciar la formació al llarg de la vida**

8. EPÍLEG

- En un procés de tanta transcendència per al sistema universitari espanyol resulta decisiu no tan sols compartir els objectius finals, sinó també juntar els esforços de tots els responsables educatius per a la seva consecució.

[compromís institucional/compromís personal]

- El repte que comporta la integració en l'Espai Europeu d'Educació Superior, de cap manera ha de limitar-se a simples canvis normatius, ja que l'objectiu que es pretén és aprofitar l'impuls de la integració per reforçar els nivells de qualitat i de competitivitat internacional dels nostres ensenyaments universitaris, adequant-los eficaçment a les exigències de la formació superior de la societat contemporània.

[innovació / canvi / qualitat / excel·lència]

- Els beneficiaris més directes de les reformes que es proposen seran els propis estudiants per als quals comportaran avantatges significatives en la seva formació, mobilitat i integració laboral.

[d'alumnes a estudiants]

En definitiva, ... la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior no s'orienta a dissenyar un perfil homogeni, sinó a harmonitzar els sistemes educatius respectant la diversitat de cultures nacionals i l'autonomia universitària.

[convergència / diversitat / autonomia]

La tutoria universitària i la convergència europea

- Un tema emergent
- Un tema treballat des de fa temps a la UB
- Un tema sobre el qual la UB ha exercit una notable influència (Document marc)
- Un tema sobre el qual ja se saben algunes de les seves potencialitats i algunes de les seves febleses.
- En tot cas, un tema remarcable.

La tutoria universitària i la convergència europea

1. Per què ocupar-nos dels estudiants?

ALUMNOS DE PRIMER Y SEGUNDO CICLO

Evolución del número de alumnos matriculados clasificados por nacionalidad

		Año académico					
		1998-99	1999-00	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04
TODAS LAS UNIVERSIDADES							
	Total de alumnos	1.582.795	1.589.473	1.555.750	1.525.659	1.506.248	1.482.042
	Total Extranjeros	11.236	11.325	14.051	14.819	18.416	21.983
	Porcentaje de extranjeros	0,71	0,71	0,90	0,97	1,22	1,48

NOMBRE D'ESTUDIANTS

Tabla 1

Evolución de la matrícula en 1er y 2º ciclo y titularidad de la Universidad.

	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Total	1.446.472	1.508.842	1.549.312	1.575.645	1.582.796	1.589.473	1.555.750	1.525.989
Univ. Públicas	1.394.386	1.449.957	1.480.881	1.493.927	1.489.155	1.486.912	1.438.294	1.403.590
Univ. Privadas	52.086	58.875	68.431	81.718	93.640	102.561	117.456	122.399
%Privadas	3,60	3,90	4,42	5,19	5,92	6,45	7,55	8,02

Evolución del alumnado matriculado en Educación Universitaria ⁽¹⁾

	Cursos			
	1994-95	1999-00	2003-04 ⁽²⁾	2004-05 ⁽³⁾
Duración de los estudios				
* Ciclo corto	491.761	579.873	563.767	563.940
* Ciclo largo	954.711	1.009.600	918.275	898.831
Ramaz de enseñanza				
* Humanidades	133.046	161.902	135.356	128.912
* CC. Sociales y Jurídicas	776.609	794.884	718.950	707.657
* CC. Experimentales	118.583	132.884	110.467	104.086
* CC. de la Salud	108.030	115.421	117.149	117.320
* Técnicas	310.204	384.382	400.120	404.796
Total	1.446.472	1.589.473	1.482.042	1.462.771

1) Incluye también el alumnado matriculado en la modalidad de Educación a distancia. No incluye Doctorado ni titulaciones propias.

2) Cifras provisionales.

3) Cifras estimadas.

ALUMNOS DE PRIMER Y SEGUNDO CICLO

Evolución del número de alumnos matriculados en ciclo largo clasificados por ramas de enseñanza

Ramas	Año académico					
	1998-99	1999-00	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04
TODAS LAS RAMAS	1.017.797	1.009.600	975.862	947.276	926.014	918.275
Humanidades	161.188	161.902	155.768	149.168	141.920	135.356
CC. Sociales y Jurídicas	506.763	497.091	474.476	461.809	450.723	451.687
Ciencias Experimentales	124.594	122.233	116.863	109.806	103.801	100.142
Ciencias de la Salud	70.797	69.072	68.538	66.224	66.437	66.481
Técnicas	154.455	159.302	160.217	160.269	163.133	164.609

En l'Educació Superior continua el **descens del nombre d'estudiants**, que va començar fa quatre anys. Aquesta situació, conseqüència de l'efecte demogràfic, també afecta les universitats privades, ... amb l'única excepció de la modalitat d'educació a distància.

La reducció estimada de 20.000 estudiants **es concentra en els estudis de Cicle Llarg**, mantenint-se la matrícula en els estudis de Cicle Curt. Per branques, es preveu que el **descens afecti especialment a les Humanitats, Ciències Experimentals i Ciències Socials i Jurídiques**. Les **Ciències de la Salut** mantindren les seves xifres d'estudiants, i els **Enseyaments Tècnics tindrien un lleuger increment**, segons la tendència recollida en els darrers anys.

2. Algunes dades d'interès

Para las titulaciones de CL, la oferta aumenta para Odontología, se mantiene para Medicina, mientras que disminuye para Farmacia y Veterinaria, siendo la evolución de las notas de corte de lenta disminución para estas dos últimas y mantenimiento para Medicina y Odontología, con una gran homogeneidad de notas respecto de los distintos centros para todas.

Ciencias de la Salud

	CURSO 1993-94				CURSO 1994-95				CURSO 1995-96				CURSO 1996-97				CURSO 1997-98			
	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP
Ciclo Corto	65	5.980	6,62	7,77	67	6.247	6,68	8,32	69	6.126	6,87	8,25	71	6.368	6,91	8,50	76	6.747	6,83	8,52
Diplomado en Enfermería	41	4.438	6,47	7,59	41	4.674	6,51	8,27	41	4.428	6,89	8,09	41	4.447	6,75	8,47	41	4.449	6,66	8,48
Diplomado en Fisioterapia	17	997	7,39	8,60	17	1.006	7,60	8,68	18	1.085	7,63	8,84	18	1.086	7,67	8,82	21	1.353	7,55	8,80
Diplomado en Logopedia	2	135	6,44	8,04	3	185	6,68	7,91	4	185	6,88	8,33	6	410	6,66	8,29	7	459	6,49	8,24
Diplomado en Podología	3	188	6,36	7,32	3	203	6,62	8,20	3	188	6,63	8,54	3	180	6,70	8,39	3	181	6,56	8,71
Diplomado en Terapia Ocupacional	2	222	6,47	8,13	3	299	6,68	8,22	3	240	6,68	8,27	3	245	7,04	8,40	4	325	6,79	8,53
Ciclo Largo	49	9.487	6,24		49	9.235	6,66		49	8.855	6,83		49	8.580	6,91		49	8.431	6,90	
Licenciado en Farmacia	10	3.810	5,54		10	3.420	6,17		10	3.220	6,25		10	3.039	6,28		10	2.896	6,16	
Licenciado en Medicina	26	4.036	6,85		26	4.050	7,14		26	3.964	7,29		26	3.967	7,40		26	3.993	7,44	
Licenciado en Odontología	4	248	6,96		4	248	7,07		4	223	7,29		4	223	7,41		4	223	7,42	
Licenciado en Veterinaria	9	1.593	6,16		9	1.517	6,43		9	1.448	6,76		9	1.361	6,83		9	1.319	6,79	

	CURSO 1998-99				CURSO 1999-2000				CURSO 2000-2001				CURSO 2001-2002				CURSO 2002-2003			
	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP	Enseñanzas	Nº Plazas	PAU	FP
Ciclo Corto	82	7.342	6,84	8,52	86	7.714	6,75	8,37	86	7.797	6,72	8,33	91	8.197	6,60	8,32	94	8.365	6,51	8,28
Diplomado en Enfermería	42	4.616	6,66	8,35	43	4.807	6,55	8,28	43	4.894	6,49	8,18	44	4.932	6,38	8,16	47	5.158	6,29	8,11
Diplomado en Fisioterapia	21	1.454	7,60	8,84	21	1.460	7,58	8,82	21	1.460	7,63	8,93	23	1.646	7,49	9,00	23	1.637	7,47	9,07
Diplomado en Logopedia	9	609	6,37	8,28	9	609	6,52	8,10	9	604	6,42	7,91	9	599	6,13	7,70	9	545	5,95	7,59
Diplomado en Podología	4	233	6,71	9,17	6	348	6,55	8,48	6	349	6,54	8,59	6	370	6,51	8,57	6	370	6,24	8,48
Diplomado en Terapia Ocupacional	6	430	6,62	8,66	7	490	6,69	8,23	7	490	6,79	8,41	9	650	6,48	8,18	9	655	6,46	8,11
Ciclo Largo	51	8.527	6,97		55	8.720	6,97		55	8.717	7,00		56	8.741	6,84		58	8.711	6,88	
Licenciado en Farmacia	10	2.716	6,19		11	2.726	6,13		11	2.726	6,06		11	2.761	5,70		11	2.688	5,71	
Licenciado en Medicina	27	4.157	7,50		27	4.151	7,52		27	4.153	7,63		27	4.146	7,55		27	4.129	7,63	
Licenciado en Odontología	5	343	7,27		8	589	7,33		8	590	7,43		9	639	7,43		11	739	7,37	
Licenciado en Veterinaria	9	1.311	6,80		9	1.254	6,82		9	1.248	6,74		9	1.195	6,72		9	1.155	6,63	

4. Conclusiones.

Para el curso 2002-03, al 57% de las enseñanzas ofertadas se accede con un 5,00 pudiendo llegar al 81,33% si elevamos el listón a una nota igual o inferior a 6. Por ello se puede concluir que el 81% de las enseñanzas no tienen restricciones de acceso por nota. La situación respecto a cursos anteriores es

Accés nous estudiants

FARMÀCIA C.I T.ALIMENTS

Universitat Barcelona

345

60

Postgraduats

Inserció laboral

90%

Àmbit de l'ocupació

90% privat

Tipus de contracte

60% fix

Sou 12.000-18.000

45%

18.000-30.000

25%

Nivells de satisfacció

Satisfacció amb la feina actual   Farmàcia **5.6** s/7   C.i T.Aliments **5.9** s/7

Mateixa carrera   Farmàcia (**37%**-NO 20%) C.i T. Aliments (**50%**-NO 10%)

Mateixa universitat   Farmàcia (**42%**-NO 3%) C.i T. Aliments (**50%**-NO 10%)

Taxa d'abandonament

C. Salut (cicle llarg) Universitat Barcelona   **2.61%**

Espanya   **1.93%**

ALUMNOS DE PRIMER Y SEGUNDO CICLO

Alumnos graduados de ciclo largo clasificados por universidad y duración de los estudios

Año académico 2002-2003

		TOTAL	Años de duración			
Universidades	4		De 5 a 6	De 7 a 9	Más de 9	
TODAS LAS UNIVERSIDADES		135.035	43.676	54.950	28.203	8.206
Universidades Públicas		121.710	37.395	49.463	26.779	8.073
1	A Coruña	2.009	191	537	736	545
2	Alcalá	1.499	200	1.098	163	38
3	Alicante	1.614	229	628	518	40
4	Almería	647	124	300	183	40
5	Autónoma de Barcelona	7.148	3.269	2.841	846	192
6	Autónoma de Madrid	8.683	3.586	3.479	1.358	260
7	Barcelona	6.032	1.427	2.895	1.268	442
8	Burgos	456	276	107	57	16
9	Cádiz	1.172	398	569	183	22
10	Cantabria	989	90	211	501	187
11	Carlos III de Madrid	3.432	1.922	1.083	409	18
12	Castilla-La Mancha	1.849	497	958	339	55

TEMPS TEÒRICS I TEMPS REALS

24%	48%	21%	7%
------------	------------	------------	-----------

3. Consideracions

• A CONSIDERAR

- És important que els professors i els estudiants percebin "millores" i que les millores es tradueixin en avantatges.
- La universitat s'haurà d'ocupar molt més del capital humà amb què treballa (estudiants i professors).
- La tutoria d'assignatura/matèria s'haurà de modificar ja què implicarà molta més relació personal.
- Per als estudiants serà igualment important el domini del currículum (continguts), que ser autònom, gestionar bé, millorar les habilitats socials, ...
- S'ampliarà el sentit del concepte d'eficàcia (fins ara, matrícula, taxa d'èxit i nombre de graduats), incorporant: qualitat de la inserció laboral, mobilitat, formació continuada, ...

Sistemes de suport per als estudiants

Guia general per dur a terme les proves pilot d'adaptació de les titulacions a l'EES, AQU Catalunya

- A) Les TIC en la comunicació entre professor i estudiant
- B) La acció tutorial
  - Sessió d'acollida
  - Tutorització relacionada amb la mobilitat
  - Acció tutorial personalitzada:
    - Adaptació i integració al sistema universitari
    - Aprofitament acadèmic i personal
    - Atenció als estudiants a temps parcial
    - Tutorització per a la transició al món laboral
    - Inici del desenvolupament professional

Tutoria universitària i convergència europea

[el cas dels estudiants]

Àngel Forner

Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació

Universitat de Barcelona

juliol 2005